

Het begin van een reformatie.

1 Samuël 1: 1-3
2: 13-17
1: 4-18

Psalm 123: 1,2
Psalm 119: 53
Psalm 38: 1,5,12
Psalm 70: 1,2
Psalm 40: 6,7

Mij werd onlangs gevraagd: U behoort toch niet tot de verontrusten? Ik heb geantwoord, dat er mijns inziens wel wat meer echte, door de Heilige Geest gewerkte verontrusting mocht komen.

Ik hoop, dat dat goed is begrepen. Wij moeten vuurbang zijn voor georganiseerde verontrusting en voor een bepaalde vorm van conservatisme. Maar wij moeten wel weten dat het totaal gemis aan verontrusting bij vele kerkmensen in onze tijd een bewijs is van geestelijke verblinding en van gebrek aan waarachtig geestelijk leven.

Wat is echte verontrusting? En waarom moeten wij bidden dat die er toch bij velen mag komen?

Het antwoord op deze vragen vinden wij alleen, als wij goed naar Gods woord luisteren. Dan zullen wij het onderwijs van de schrift nemen zoals het ons is gegeven.

Wij lazten het begin van het boek Samuël.

Dat is kerkgeschiedenis!

Wij worden hier verplaatst in de tijd van de richters. In het boek Richteren getypeerd: “In die tijd was er geen koning in Israël; iedereen deed wat hem goed leek”. Gods volk had reeds kort na Jozua’s dood al zijn mooie beloften vergeten en de wegen des HEEREN verlaten. Het had van de HEERE Kanaän gekregen en het zou daar veilig en gezegend mogen wonen - áls het de HEERE diende. Als het Gods woord maar niet verachtte.

Maar Israël was ontrouw, ongelovig – onheilig. Het ging leven als de Kanaänieten (en dat was verschrikkelijk!) Zodat de HEERE Zijn volk telkens weer overgaf in de handen van de heidenen: Midianieten, Ammonieten, Filistijnen, die soms tientallen jaren over hen heersten.

Als Gods volk dan uit de diepte tot de HEERE riep, verlostte Hij het genadig en zond een Richter- een Gideon, een Jeftá, een Simson. Dat waren dikwijls verlossers, maar niet altijd reformators.

In die tijd verplaatst onze tekst ons. Misschien in de dagen van Simson.

Het was een tijd van verschrikkelijke afval.

Jawel – de dienst in het heiligdom te Silo was er nog. Er was nog een gezalfde Hogepriester, Eli – maar daar ging niet veel meer van uit. Zijn zoons, Hofni en Pinehas maakte daar de dienst uit. Nou, dat waren geen toonbeelden van priesterlijke heiligheid: - zij stalen als de raven en zij gaven zich zelfs af met vrouwen, die de dienst deden bij de ingang van de tent der samenkomst, lezen wij in 2:22. Nu hadden de vrouwen daar geen dienst volgens Gods wet, maar wel volgens Kanaänietisch gebruik: het waren tempel hoeren. Anders niet. Daar sliepen die priesters bij. Zij tergden de HEERE en maakten zo de dienst in het heiligdom – dat was toch de dienst der verzoening – tot een aanfluiting.

Dat had natuurlijk invloed op het volk! Zo priester – zo volk!

Als door de geestelijke leiders het heilige naar beneden wordt gehaald, dan gaat het volk, het kerkvolk, nog een stapje verder. En soms een hele grote stap. Ook al worden de godsdienstige tradities bewaard.

Dat laat 1 Samuel 1 ons zien.

Wij maken kennis met het gezin van een Leviët, Volgens 1 Kronieken 6 een Korachiet, Elkana, die twee vrouwen had, waarvan de één een gelukkige moeder was en de ander

kinderloos. Daar was tussen die twee vrouwen nog een verschil. De éne was godvrezend, Hanna, de kinderloze. De andere Peninna, was wel uiterlijk godsdienstig, maar in werkelijkheid een goddeloze – een vrouw, die er niet voor terugdeinsde Hanna te treiteren en te vernederen juist als ze met z'n allen naar het heiligdom gingen om de HEERE te danken en daar bij het vredeoffer aan Zijn tafel te zitten, om daar te belijden, dat alle goede gaven van de HEERE komen. Dan was daar die gemene lach van Peninna, zo van – mens, wat heb jij hier nu te danken, jij, die toch duidelijk een gevloekte bent!

Dat Hanna geen brok door de keel kon krijgen laat zich verstaan. En dat de wel goedbedoelde woorden van haar man haar niet zoveel doen, begrijpen wij toch ook.

Zonder zonen zou ook Elkana een dode tak aan de stam van Korach zijn, maar hij erft de troost van het vaderschap, veiliggesteld door het huwelijk met Peninna. Maar zijn woorden en zijn traktaties kunnen Hanna's verdriet niet blussen.

Maar is Hanna's kinderloosheid haar grootste verdriet? Oppervlakkig gezien wel.

Maar wie aandachtig leest, zet daar op zijn minst een vraagteken bij. Immers, als Hanna het niet meer kan uithouden in die verpeste sfeer van dat offermaal, waar zij tot in het diepst van haar ziel wordt gekrenkt gaat zij haar hart dat boordevol zorg en verdriet was, uitstorten voor het aangezicht des HEEREN.

Zij gaat daar, waar zij vlak voor het gordijn van het Heilige is, waar de bijna blinde hogepriester Eli zit, en waar zij weet; daar is de ark, de troonafbeelding van haar God, dáár woont Jahweh. Hij is de Heer der heerscharen! Bij Hem moet zij zijn. Dáár gaat zij heen met haar verdriet en smeking.

Hanna's gebed gaat echter niet zonder meer om een kind. Zij vraagt om een kind voor de HEERE.

Het gaat er haar maar niet om het moederschap te beleven en tentoon te spreiden, of wel haar vrouwzijn ten volle te genieten. Nee, zij vraagt een kind voor de dienst in het heiligdom. En dan wel heel bijzonder, want als Leviet zou hij toch al van zijn 25ste tot zijn 50ste jaar Jahweh mogen dienen. Zij wil echter meer: Zij zal hem afstaan van kindsaf. Hij zal opgroeien als nazireeër gewijde voor heel zijn leven. Hij zal bij dit huis horen, waar uitgerekend nu het heilige vertrapt wordt door priesters en levieten en de naam des HEEREN wordt gesmaad. Zij vraagt daarmee aan haar God om aan haar een wonder te verrichten als aan Saraï, om daardoor Zijn naam te heiligen en Zich weer in genade te wenden tot Zijn afvallige Kerk.

In onze vertaling staat, dat Hanna tegen de bijziende en geestelijk ingezonken Eli, die haar voor één der dronken tempeldeernes houdt, zegt dat zij gebeden heeft uit overgrote zorg en droefheid.

Zorg en droefheid.

Let u op het verschil? Waar zou die zorg over zijn?

Toch zeker het meest over de verschrikkelijke toestand van Gods volk en van zijn heiligdom.

Uit alles- bijzonder uit haar latere lofzang – blijkt het een zeer begenadigde vrouw te zijn. Zij kent de geschiedenis van Gods volk en weet, dat de HEERE juist uit onvruchtbaren kinderen heeft verwekt tot Zijn eer.

Was Izak niet een zoon van de stokoude Sarai? Waren Izak en Rebekka al niet 20 jaar getrouwd toen hun zonen geboren werden?

Was Rachel, de meest geliefde vrouw van Jacob niet eerst onvruchtbaar? En is zij niet de moeder geworden van Jozef, die gebruikt zou worden om het kerkvolk in het leven te houden?

Hanna, de kinderloze was geen gevloekte, maar een begenadigde, wier hart geneigd is om haar God te kennen en te vrezen. En omdat zij de HEERE vreesde moest haar hart wel met

zorg vervuld zijn in die tijd van verbondsverlating bij een groot deel van het volk. Als de HEERE toch nu de zonden van dit volk ging bezoeken – wat zou er dan van overblijven?

Met die zorg komt zij tot de HEERE. Haar Bondsgod. Haar verdriet gaat veel dieper dan haar persoonlijk gemis van een kind. Niet alleen zij dreigt afgesneden te worden als een dode tak, maar heel Israël dreigt getroffen te worden door de oordelen des HEEREN. Met haar geloofsoog ziet zij de wolken van de Verbondswraak dreigend naderen.

Nu zien wij de Geest van God aan het werk in deze vrouw. Schijnbaar lijdt zij alleen onder de liefdeloosheid van haar uiterlijk godsdienstige omgeving, die wel tradities bewaart, maar God niet vreest. Maar in feite lijdt ze onder de nood van Gods volk -de nood van verblindheid, van geestelijke afgestomptheid, van valse gerustheid. Blind en doof voor het dreigend oordeel.

In Hanna werkt de heilige Geest aan een nieuw begin. Hij begint een nieuw hoofdstuk in de geschiedenis van het uitverkoren volk.

En nu moeten wij dit goed ter harte nemen: dit nieuwe begin wordt openbaar in de heilige verontrusting bij het overblijfsel naar de verkiezing. Die verontrusting zoekt niet haar uitweg in een grootscheepse actie, een soort reformatorische beweging, ook niet een roep om opwekking, maar in het uitstorten van het hart, het uitgieten van zorg en verdriet en in het zoeken van de verbondsgenade van de HEERE, in het vragen om een wonder van zijn genadige wederkeer! De oude Sikkil zei het zo treffend: toen verwekte de HEERE door de Heilige Geest een zuchten in het ingewand van Zijn volk. In weinigen die schreiden om Zijn Naam en Zijn Woord.

Dat de Heilige Geest hier de leiding heeft blijkt ook uit de uitwerking van haar antwoord aan Eli. Biddende vrouwen waren blijkbaar uitzondering. Dronken vrouwen niet.

Het moet voor Hanna een trap op haar hart zijn geweest, toen de hogepriester haar bidden onderbrak met de schampere opmerking: mens, ga je roes uitslapen.

Maar zij antwoordt hem niet als een persoonlijk bezeerde, in haar eer aangetaste, hoogmoedige vrouw. Zij ziet in Eli Gods gezalfde. Juist hij moet als priester en voorbidder voor het volk van God, iets verstaan van haar zorg en haar verdriet. Zij zegt niet wat zij heeft gebeden, wel waardoor zij zolang bad. Door haar grote zorg en smart!

En dan ontwaakt in Eli de priester!

Bij hem is nog niet alle vuur en licht uitgedoofd van de Heilige Geest, waarmee hij is gezalfd. Het dringt tot hem door: hier past de priesterlijke zegen; de geloofsversterking in de naam van de God van Israël.

Dat doet de zon doorbreken bij Hanna.

Nu is zij waarlijk in het heiligdom geweest.

Nu is haar kerkgang tot een ontmoeting geworden met de HEERE en – haar gezicht klaart op.

Nu kan ze met haar man én Peninna naar huis terug. Nu kan zij de spottende blikken verdragen en de vernederende schimpscheuten ondergaan.

Waardoor? Uiterlijk is er toch niets veranderd?

Nee – maar zij had haar hart uitgestort. Zij was haar verontrusting kwijt bij de HEERE en zij wist, dat Hij niet voor niets die Naam draagt. Zij wist: barmhartig en genadig is de HEERE, lankmoedig en groot van goedertierenheid.

1 Samuël 1 zet ons bij het begin van een nieuw tijdperk van het volk Israël. Dat begin is het werk van de Heilige Geest.

Ja, wij mogen natuurlijk zeggen: het begint met een bidden van een verontruste vrouw.

Verontrust, omdat zij een begenadigde was. Schijnbaar een gevloekte, maar in werkelijkheid een uitverkorene, een moeder van Israël!

Deze bladzijde heeft ons veel te zeggen!

Wij leven net als Hannah in een tijd van diep verval. Van verwereldlijking en zelfs van grote zedeloosheid.

Ook onder die zich nog christenen noemen.

En tegelijk is het ook zo, dat wij in een rijkere bedeling leven dan Hanna – de bedeling van het Nieuwe Verbond, de bedeling van de Heilige Geest.

Vraag is nu: zijn er veel verontrusten als Hanna?

Zijn er vandaag veel moeders, die bidden om een kind voor de HEERE? U kent toch de geschiedenis van Guido de Brés, de opsteller van onze Geloofsbelijdenis? Zijn moeder bad voor zijn geboorte, dat haar kind iets voor God en Zijn rijk mocht betekenen!

En vaders, hoe staat het met uw gebed?

En hoeveel jongens en meisjes leven zo naar het huwelijk toe, dat zij bidden en hopen om daarin voor de gemeente tot een zegen te mogen zijn?

Drijft de geestelijke nood van onze tijd ons uit tot de HEERE met gebed vandaag weer wonderen van genade te doen en mannen te verwekken, die herders zijn en geen huurlingen, geen spotters met het heilige, geen uitzuigers van Gods kinderen?

Gaan wij terug naar die vraag over de verontrusting. Werkelijke verontrusting is een zaak van zorg en verdriet. Maar als wij ons door de Geest laten leiden gaan wij bidden. Bidden om mannen en vrouwen, die de HEERE vrezen als Hanna. Bidden of de HEERE zich in genade weer tot ons wendt en door Zijn Geest grote dingen gaat doen zoals Hij in het verleden deed, opdat heel Gods Kerk gaat zien, dat Hij niet is veranderd.

Ten diepste is dat meer dan bidden om een opwekking, zoals dat nu in de mode is, maar bidden om reformatie die alleen maar van de HEERE kan komen.

Als dat gebed ons gaat vervullen is er al een begin van omkeer. Dan is dat een bewijs, dat de HEERE ons niet heeft verlaten.

Amen

16-08-1970